

Činnost oboru gastroenterologie v roce 2002

Gastroenterologie se zabývá diagnostikou, terapií, prevencí, epidemiologií, rehabilitací, expertizou a výzkumem chorob trávicího ústrojí. Podkladem pro zpracování dat o ambulantní činnosti oboru gastroenterologie je výkaz A (MZ) 1-01 za rok 2002, návratnost výkazů byla 99,9 %.

Ze zpracovaných údajů je zřejmé, že počet zpravodajských jednotek proti roku 2001 vzrostl o 16. Zvýšení počtu pracovišť souvisí s vyčleněním těchto pracovišť z interních a chirurgických oddělení. Na pracovištích gastroenterologie pracovalo celkem 241,72 lékařů a 384,07 středních zdravotnických pracovníků (přepočtený počet, vč. smluvních pracovníků), na jedno pracoviště stále připadá jeden lékař.

Pracovníci a počty ZJ		2001	2002	Index v %
Počet zpravodajských jednotek		224	240	107,1
Počet lékařských úvazků na 1 pracoviště		0,99	1,01	102,0
Lékaři	fyzické osoby	405	426	105,2
	přepočtený počet (úvazek)	217,62	235,02	108,0
	smluvní pracovníci	5,20	6,70	128,8
SZP	fyzické osoby	453	469	103,5
	přepočtený počet (úvazek)	353,43	382,17	108,1
	smluvní pracovníci	0	1,90	0

Se zvýšením počtů zpravodajských jednotek, došlo také logicky ke zvýšení úvazků pracovníků, počtů ošetření a také zvýšení počtu pacientů. Během roku 2002 bylo provedeno celkem 924 979 ambulantních ošetření – vyšetření, což představuje nárůst o 66 222 proti roku 2001. Z hlediska regionálního porovnání bylo nejvíce vyšetření na 10 000 obyvatel provedeno v Praze (1 294) a v Ústeckém kraji (1 276), nejnižší počet vyšetření byl zaznamenán v kraji Vysočina (453). Na ambulantních pracovištích gastroenterologie se léčilo 415 789 pacientů, oproti roku 2001 nárůst o 50 469 pacientů.

Počty		2001	2002	Index v %
ošetření	celkem	858 757	924 979	107,7
	na 10 000 obyvatel	836,2	906,6	108,4
	na 1 lékařský úvazek	3 854,0	3 826,7	99,3
	na 1 pacienta	2,4	2,2	91,7
léčených pacientů	celkem	365 320	415 789	113,8
	na 10 000 obyvatel	355,7	407,5	114,6
	na 1 lékařský úvazek	1 639,5	1 720,1	104,9

Z celkového počtu léčených pacientů (415 789) bylo 22 % dispenzarizováno pro vybrané diagnózy: Crohnova nemoc, ulcerózní kolitida, chronická pankreatitida, fibróza a cirhóza jater, refluxní choroba jícnu a choledocholithiasis. Každý pacient je započítán tolikrát, pro kolik diagnóz byl sledován.

Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu	2001	2002	Index v %
Crohnova nemoc	6 673	7 777	116,5
ulcerózní kolitida	11 438	13 044	114,0
chronická pankreatitida	9 877	10 288	104,2
fibróza a cirhóza jater	11 248	11 476	102,0
refluxní choroba jícnu	34 072	40 194	118,0
choledocholithiasis	8 622	8 526	98,9

Crohnova nemoc - *zánětlivé střevní onemocnění, které postihuje různé úseky střeva.* V přepočtu na 10 000 obyvatel republikový průměr činil 7,6 pacientů, zatímco v roce 2001 to bylo 6,5.

Ulcerózní kolitida – *zánět tlustého střeva provázený tvorbou vředů.* V roce 2002 republikový průměr činil 12,8 případů na 10 000 obyvatel, v roce 2001 to bylo 11,1 případů.

Chronická pankreatitida – *zánět slinivky břišní.* V přepočtu na 10 000 obyvatel republikový průměr činil 10,1 případů, zatímco v roce 2001 to bylo 9,6 případů.

Fibróza a cirhóza jater – *poškození jater množstvím vaziva.* V přepočtu na 10 000 obyvatel republikový průměr činil 11,2 případů (v roce 2001 to bylo 11,0 případů).

Refluxní choroba jícnu - *je stav, způsobovaný drážděním sliznice v oblasti dolního jícnu kyselými žaludečními šťávami, popřípadě alkalickými šťávami z dvanáctníku.* Republikový průměr na 10 000 obyvatel v roce 2002 činil 39,4 případů, zatímco v roce 2001 to bylo 33,2.

Choledocholithiasis – *žlučododové kameny.* Republikový průměr na 10 000 obyvatel byl stejný jako v roce 2001 (8,4 případů).

U všech vyjmenovaných nemocí se největší podíl nemocných (70 až 80 %) trvale vyskytuje ve věkové skupině 20 až 64 let.

Přepočteno na 10 000 obyvatel příslušné věkové kategorie uvádí následující tabulka:

Rok	Pacienti podle věku a onemocnění							
	celkem	0 - 19 let	20 - 64 let	65 let a více	celkem	0 - 19 let	20 - 64 let	65 let a více
	Crohnova nemoc				ulcerózní kolitida			
2001	6,5	2,7	8,2	4,7	11,1	3,1	14,2	10,2
2002	7,6	3,0	9,6	5,9	12,8	3,4	16,0	13,0
	chronická pankreatitida				fibróza a cirhóza jater			
2001	9,6	1,0	12,0	12,7	11,0	0,7	13,5	15,9
2002	10,1	0,8	12,6	13,4	11,2	0,5	13,9	16,2
	Refluxní choroba jícnu				Cholelithiasis			
2001	39,4	10,3	46,1	55,0	8,4	0,5	9,2	16,9
2002	33,2	8,5	39,0	46,8	8,4	0,5	9,2	17,5

Na jedno oddělení (pracoviště) gastroenterologie připadá průměrně 2,3 gastroduodenoskopů, 1,6 koloskopů a 1,1 rektoskopů. Více než třetina gastroduodenoskopů je starší 8 let a u koloskopů je každý čtvrtý starší 8 let. Videoendoskopy tvoří více než třetinu gastroduodenoskopů a téměř polovinu u koloskopů.

Počet přístrojů		2001	2002	Index v %
celkem	gastroduodenoskop	513	537	104,7
	koloskop	312	399	127,9
	rektoskop	240	263	109,6

Vypracovala: Barbara Dadiková